

de Rechtspraak

Aan de minister van Veiligheid en
Justitie
Mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 1 april 2011
doorkiesnummer 070 - 361 9721
e-mail voorlichting@rechtspraak.nl
uw kenmerk 5683418/11/6
onderwerp Adviesaanvraag Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de aanpassing van de regeling van de vervolgingsverjaring

t 070 - 361 9723
f 070 - 361 9715
www.rechtspraak.nl

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 25 januari 2011 met bovengenoemd kenmerk heeft u de Raad voor de rechtspraak (de “**Raad**”) verzocht advies uit te brengen inzake het Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de aanpassing van de regeling van de vervolgingsverjaring (het “**Wetsvoorstel**”).

Het Wetsvoorstel strekt tot aanpassing van de regeling van de vervolgingsverjaring in die zin dat de categorie misdrijven waarvoor geen verjaring geldt, wordt uitgebreid. Het geeft uitvoering aan de maatregelen die dienaangaande in het regeerakkoord zijn aangekondigd.¹

Naar geldend recht zijn alleen misdrijven waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, niet aan verjaring van het recht tot strafvordering onderhevig. Met het Wetsvoorstel vervalt de verjaring voor alle misdrijven waarop een maximum gevangenisstraf van twaalf jaren of meer is gesteld, en voor ernstige zedenmisdrijven die jegens kinderen zijn gepleegd.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.²

¹ Kamerstukken II 2010/11, 32 417, nr. 15.

² De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechteren zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

datum 1 april 2011
pagina 2 van 5

Advies

De Raad heeft met belangstelling kennis genomen van het Wetsvoorstel en constateert dat daarin de heldere en eenvoudige systematiek van de regeling van de vervolgingsverjaring zoveel mogelijk in stand wordt gehouden, overeenkomstig het advies van de Raad van State bij de Wet opheffing verjaringstermijn bij zeer ernstige misdrijven.³ Met betrekking tot enkele onderdelen van het Wetsvoorstel heeft de Raad opmerkingen en vragen van inhoudelijke, procedurele en redactionele aard.

1. Algemene opmerkingen

De Raad mist in de algemene beschouwingen bij het Wetsvoorstel enkele argumenten die juist vóór een regeling pleiten waarbij zaken kunnen verjaren. Hierbij kan worden gedacht aan het feit dat ons land in verhouding tot de ons omringende landen met een continentaal stelsel zich ook nu al onderscheidt door zeer lange verjaringstermijnen te hanteren.⁴ De consequentie hiervan is dat, voor zover bekend, het openbaar ministerie zich in de praktijk zelden tegenover een verjaringsprobleem ziet gesteld. De Memorie van Toelichting (MvT) verschaft hierover echter geen informatie. De Raad merkt op dat het openbaar ministerie in de huidige situatie, indien zich nieuwe of eerste ontwikkelingen voordoen ten aanzien van oude, zeer zware, misdrijven, veelal de verjaring met een daad van vervolging kan stuiten. Verder wijst de Raad op de opmerking van een van uw ambtsvoorgangers in zijn brief van 8 november 2005 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer dat 'bij dit alles moet worden bedacht dat vrijwel steeds – gelet op de de facto lange duur van de verjaringstermijn voor ernstige misdrijven – strafvervolging kan worden ingesteld'.⁵

Een ander argument dat pleit vóór een regeling waarbij de vervolging van strafbare feiten op enig moment verjaart, is de gedachte dat het oprakelen van oude tot zeer oude misdrijven de sociale rust en vrede in de maatschappij kan schaden, waardoor – zoals Van Dorst overweegt – nog slechts sprake is van pure normhandhaving, zonder dat daarmee nog enig ander doel wordt gediend.⁶ De Raad werpt de vraag op of uit het Wetsvoorstel moet worden afgeleid dat de regering dit argument achterhaald acht, want dit argument spoort niet met het in de toelichting op het Wetsvoorstel genoemde achterliggende belang van de maatschappelijke behoefte aan waarheidsvinding en bestraffing van daders (MvT p. 1).

Voorts is van belang dat een verdachte met het verstrijken van de tijd zal worden belemmerd in zijn mogelijkheden om zijn onschuld door getuigenverklaringen aan te tonen. Dat geldt eveneens voor de (on)mogelijkheid om de betrouwbaarheid van een aangever in redelijkheid te kunnen toetsen. Het een en ander kan op gespannen voet staan met artikel 6, derde lid, EVRM. Hoewel bewijsmateriaal als DNA-bewijs zelfs na twintig jaren nog als betrouwbaar kan worden aangemerkt, ligt dit anders met de klassieke bewijsmiddelen als de menselijke herinnering. Juist in zedenzaken, met uitzondering van

³ Kamerstukken 2003-2004 II 28495, nr. 5, p. 3.

⁴ Zie het rechtsvergelijkende artikel van de hand van Johanna Vermeeren, *De verjaring van de strafvordering*, Jura Falconis, jrg 42, 2005-2006 nr. 1, p. 39-66, waarin de stelsels van Nederland, België en Frankrijk (en het *common law* stelsel van Engeland) worden beschreven.

⁵ Kamerstukken 2005-2006 II 28495, nr. 13, p. 4.

⁶ J.A. van Dorst, *De verjaring van het recht tot strafvordering*, Arnhem, Gouda Quint B.V., diss. 1985, p. 90.

de Rechtspraak

datum 1 april 2011
pagina 3 van 5

verkrachtingszaken waarbij de verdachte het seksueel binnendringen ontkent, geldt dat in de praktijk relatief veel gewicht wordt toegekend aan dit klassieke bewijsmateriaal. In de Memorie van Toelichting wordt dit probleem onderkend (MvT p. 9). Dit is een extra reden zijn om met gepaste terughoudendheid misdrijven toe te voegen aan de delicten ten aanzien waarvan de vervolgingsverjaring reeds is vervallen.

De Raad wijst in dit verband en tegen de achtergrond van de aansluiting van het Wetsvoorstel bij het samenstel van maatregelen ter versterking van het slachtoffer (MvT, p. 1 en 2) op de niet te onderschatten gevolgen van de vervolging van (zeer) oude zedenmisdrijven voor degenen die als slachtoffer aangifte hebben gedaan. Zij zullen niet alleen door de politie maar ook door de rechter en de verdediging indringend kunnen worden verhoord, waarbij het verhoor zich kan uitstrekken over de kleinste details. Daarbij kan de aangever worden geconfronteerd met het feit dat hij of zij weliswaar wetenschap heeft van bepaalde details maar niet van andere, mogelijk meer relevante details. De rechter heeft immers de plicht een onderzoek te doen naar de materiële waarheid en de verdachte heeft recht op een eerlijke berechting.

2. Werklast

De Memorie van Toelichting bevat geen informatie over een te verwachten toename van het aantal door de rechter te behandelen strafzaken. Door de aard van de feiten en het tijdsverloop kunnen het (zeer) bewerkelijke zaken zijn. Voorshands heeft de Raad geen aanwijzingen dat het om meer dan enkele zaken per jaar zal gaan. Hiervan uitgaande heeft het Wetsvoorstel geen noemenswaardige werklastgevolgen voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

datum 1 april 2011
pagina 4 van 5

3. Slot

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Wetsvoorstel, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

Mr. F.W.H. van den Emster
Voorzitter

de Rechtspraak

datum 1 april 2011
pagina 5 van 5

Bijlage: redactionele opmerkingen.

Redactionele opmerkingen

- *Art. 71, lid 2 Sr:* De Raad vraagt zich af of niet ook artikel 246 Sr moet worden vermeld.
- *Art. 77d, lid 1 Sr:* De Raad vraagt zich af of niet ook artikel 246 Sr moet worden vermeld.
- *MvT p. 10, laatste regel:* Hier ware het uitgangspunt ex art. 71 Sr dat de verjaring aanvangt op de dag waarop het feit is gepleegd, te wijzigen in op de dag “na die” waarop het feit is gepleegd.